

DÉLMAGYARORSZÁG

76. évfolyam, 242. szám
1986. október 14., kedd

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEVED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Exportkörkép '86

Szegedi szövetkezetek sikerei

Csongrád megye ipari szövetkezetei az elmúlt évben közel 1 milliárd forint értékű árut exportáltak. A megyében működő hetvenhét szövetkezet, kisszövetkezet közül harmincötven járultak hozzá ehhez az eredményhez. Az idei elképzelésekben a rubelexport 2,4 százalékos, a tőkés-kivitel 5,1 százalékos növelését tűzték ki célul. Az év első felében azonban ennél jelentősebb jobb eredményt sikerült elérni: a szocialista országokba irányuló kivitel 21,8 százalékos, a tőkés export 23 százalékos bővítését valósították meg Csongrád megye ipari szövetkezetei. Ez az év első felében 454 millió forintot jelentett, 82 millióval többet, mint az elmúlt időszakban. Ha azt is hozzávesszük ehhez, hogy az év második felében „erősebb” szokott lenni az elsőnél, akkor igencsak szép eredményt könyvelhet el a megye szövetkezeti ipara az év végi számadáskor.

Hosszú ideje kiemelt feladatnak tartják számon a tőkés devizabevételek növelését a szövetkezetek is. A Tápéi Háziipari Szövetkezet cél elérése azonban az elmúlt években mind több nehézségbe ütközött. A tavalyi év második felétől újból felfelé ívelő pályán indultak el, s ez a siker ebben az évben is folytatódott. VII. ötéves tervükben a termelés ütemét meghaladó mértékű exportnövelést vállalták a szövetkezetek. Az idei terv a szocialista országokba történő kivitelnél az átlagosnál gyorsabb növekedési ütemmel számolt, míg a tőkés export fejlődését valamivel lassúbb ütemnek prognosztizálta. Ugyanakkor az év első felében, különösen a hagyományos formában működő szövetkezetek termék-elhelyezési lehetőségei a hazai piacon valamelyest romlottak, ezért az értékesítés a külkereskedelem irányába tolódott el, több mint 3 százalékkal növelve a kivitelét.

Százhúsz százalékkal nőtt, s így 306 millió forint volt az év első felében a megye szövetkezeteinek szocialista exportból származó árbevétele. A növekedésben jelentős szerepe volt az Elektrofém Ipari Szövetkezetnek, ahol a csehszlovák partnereknek szállított világítótestek mennyisége hirtelen megugrott, valamint a Fém-Isz által Bulgáriába exportált izzólámpák is jelentősen javították az egyenleget. Ennél is nagyobb többletexportot bonyolítottak a szocialista piacokon a könyvnyomtatás szövetkezetek. Például jelentősen megerősödött a Szegedi Bördíszmű Isz női táskáinak piaci pozíciója. A szocialista piacokon értékesített termékek továbbra is jelentősebb mennyiséget képviselnek, mint a tőkés piacokra szállítottak. Ennek egyik oka, hogy az itt megnyilvánuló kereslet biztosabb és tartósabb gazdasági kapcsolatokkal ígér.

Sajátos képet mutat a konvertibilis piacokra történő kivitel növekedése. Míg a megye szövetkezetei az elmúlt felében több mint 20 százalékkal tudták növelni ez irányú exportjukat, addig a szegediek csak nyolccal. Lassúbb növekedési ütem döntően két szegedi szövetkezetnél jelentkezett. Jelentősen visszaesett a szőrmepiaci kereslet, így a Szegedi Ruházati Szövetkezet kereslet hiányában nem tudta hozni az évek óta megszokott több mint 40 millió forintot exportját. A konkurencia növekedése miatt az általuk elérhető ár

nem a tőkés piacokra való termelést ösztönözte elsősorban. Hasonló cipőben járt a Tápéi Háziipari Szövetkezet is. Kivételük legjelentősebb tétele, a széküleslap iránt szintén mérséklődött a kereslet, elsősorban a közlekedési olcsóbb árak előretörése miatt. A második felében azonban ismét nőtt a rendelés, a tápéi árak ugyanis — bár drágábbak — minőségileg többet is tudnak. A tőkés export csökkenése volt még jellemző az év első felében a Nívó Ipari Szövetkezetre is.

— 36-38 szövetkezet működik jelenleg Szegeden — tájékoztat Horváth János, az ipari szövetkezetek megyei szövetségének elnöke. — Három, tőkés exportot bonyolító ipari szövetkezet kivételével a többinél sikerült növelni a kivitelét az elmúlt felében. Olyan vállalkozások is akadnak ezek között, mint az Elektrofém Isz, aki a tavalyi első feléhez képest megkétszerezte a tőkés exportját, vagy a Fém-Isz, ahol talán a legdinamikusabb volt a növekedés, közel nyolcszoros.

— Recesszió, beszükülő piacok, élesedő konkurencia — sokat halljuk mostanában ezeket a fogalmakat. Az ipari szövetkezetek hogyan tudtak ennek ellenére ilyen jelentős növekedést elérni?

— Már tavaly sikerült megindítani egy offenzív külpiaci munkát, ami mostanában kezd beérni. Végiglátogattuk a szövetkezeteket, biztatni próbáltuk őket a hatékonyabb külpiaci munkára. Igyekeztünk segítséget nyújtani a tőkés exportot bővítő pályázatba való bekapcsolódásra is. Néhány szövetkezet már lépett is ez ügyben. Sokan most fontolgatják. Jelentős segítséget nyújt az Okis is a közös fejlesztési alapról. A szövetkezeti iparnak nagy előnye, hogy gyorsabb, rugalmasabb, mint a nagyvállalatok. A piac változásait is könnyebben tudja követni.

— ... és hátránya van-e? — A külkereskedők sokszor alig méltatják figyelmre a kisebb tetteket. Az ő érdekeltségük úgy diktálja, hogy a nagyokat részesítsék előnyben. Ha ez a gyakorlat változna a jövőben, úgy hiszem, még ennél is nagyobb tőkés exportra lennének képesek a szövetkezetek. A pályázati rendszer bemutatásával kezdtük körkörülni. A szövetkezeti ipar kapcsán most fejezzük is be ezzel. A két háziipari szövetke-

zet — a szegedi és a tápéi — is eredményesen vett részt a tőkés exportot bővítő országos pályázaton.

Tóth László, a Szegedi Háziipari Szövetkezet elnökét kértük meg, foglalja össze a „szerződés” eddigi eredményét:

— Az idei évre több mint hárommillió forintot többletexportot vállaltunk, ez közel 20 százalékos növekedést jelent. Cserébe a kereskedelmi alapról ártámogatást, valamint adókedvezményt kapunk a teljesítés arányában. Terveink szerint 1990-re 25 millió forintot tornázzuk fel tőkés exportunkra.

A teljes képhez még az is hozzátartozik, hogy eddig a nyugatnémet, dán, olasz és francia piacokon csak rongyszönyegekkel jelentkezett a szövetkezet. Egyetlen tételből persze, ekkora növekedést aligha lehetne elérni. Most a hagyományos exportcikk mellett számos új mintát, terméket ajánlanak a külföldi vevőknek. Exportfejlesztő beruházásba is belevágtak. A Szegedi Ruházati Szövetkezet Francia utcai telepet vásároltak meg, amit az épület átalakításával, új technológia beállításával varrodai termelésre tesznek alkalmassá. Ha minden jól megy, jövőre már innen is kerülhet ki a külföldi piacokra új termék.

A Tápéi Háziipari Szövetkezetet a már meglévő tőkés exportjának mentése sarkallta a pályázaton való részvételre. Eddig Kaposváron működött szalmafestő üzem, ami a közelmúltban megszűnt. Így az ő exportjuk is veszélybe került. Most saját üzemszerűt kívánnak kialakítani, ami végül is jelentős tőkésexport-bővítést is eredményez majd. A többletjelöltés arányában adókedvezményt és a kölcsönös fejlesztési alapról támogatást kapnak vállalkozásukhoz.

Ezen túl további nyolc szövetkezet tervezi, hogy él a pályázattal nyújtotta lehetőségekkel. A terveket mostanában vetik papírra...

Rafai Gábor

Interker börze

Hétfőn az Ipari Reklám és Propaganda Vállalat Rákóczi úti bemutató házában megkezdődött az XXVI. Interker börze, amely október 17-ig tart, és naponta reggel 9-től délután 3 óráig várja az érdeklődőket.

Az Országos Piacutató Intézet rendezésében 1975 óta szerveznek évente egy-két börzét, amelyen a vállalatok, szövetkezetek feleslegessé vált készleteiket ajánlják megvételre a felhasználó partnereknek. Hogy az eddigi rendezvények a gazdálkodó szervezetek számára mennyire voltak hatékonyak és szükségesek, azt bizonyítja a résztvevők számának dinamikus növekedése is. Az első Interker börzén még csak 17 vállalat

Ikarus Volkswagen autóbusz

Az Ikarus székesfehérvári gyárának kísérleti üzeméből hétfőn útnak indították az NSZK-beli Hannoverbe az Ikarus-Volkswagen gyár között kialakult kooperációban készülő autóbuszok mintapéldányát. A Volkswagen-álvázra és Ikarus-karosszériára épített 6,7 méter hosszú, 26 személyes, turista kisbusz homlokfala követi a Volkswagen gyártmányokra jellemző vonalakat, lépcsőit, az Ikarus autóbuszokhoz képest alacsonyabba helyezték, belső tereben pedig a szokásosnál több védő- és kapaszkodó körletet helyeztek el. Az autóbust 102 lóerős, 6 hengeres, turbófeltöltésű 2400 köbcentis Volkswagen motor hajtja. A járművet a megrendelő teszteli, s az Ikarus ennek eredményeitől függően kap megrendeléseket. (MTI)

Hazánkba érkezett az NSZK szövetségi elnöke

Losonczy Pálnak, az Elnöki Körtársaság szövetségi elnöke, az Elnökkel érkezett többek között Klaus Blech államtitkár, az Elnöki Hivatal vezetője, Rudi Walther, a Szövetségi Gyűlés költségvetési bizottságának elnöke és Karl Deres képviselő.

Az NSZK államfőjének különgepe délelőtt 11 órakor landolt Ferihegyen. A magas rangú vendég fogadtatására a magyar és NSZK-zászlókkal, valamint magyar és német nyelvű üdvözlő feliratokkal díszített repülőterén megjelent Losonczy Pál és felesége, Kovács László külügyminiszter-helyettes, s ott volt Horváth István, a Magyar Népköztársaság honn, illetőleg Ernst Friedrich Jung, a Német Szövetségi Köztársaság budapesti nagykövete.

A kölcsönös üdvözlések után a vendégek és vendég látóik gépkocsikba szálltak, és a Kossuth Lajos térre indultak.

A díszmotorosok kíséretében a Kossuth Lajos térre érkezett dr. Richard von Weizsäcker ünnepélyes fogadtatására a magyar és NSZK-zászlókkal díszített Parlament előtt megjelent Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, Péter János, az Országgyűlés alelnöke, Katona Imre, az Elnöki Tanács titkára, az Elnöki Tanács több tagja, Várkonyi Péter külügyminiszter, valamint a politikai és a gazdasági élet számos vezető személyisége. Jelen volt a diplomáciai képviselők több vezetője és tagja is.

A magas rangú vendég Losonczy Pál társaságában érkezett a térre, meghallgatta a tiszteletére felsorakozott díszszóelőj parancsnokának jelentését. A két ország himnuszának elhangzása után a két államfő ellépett a dísz-

(Folytatás a 2. oldalon.)

Kereskedelem és a kis települések

Az országgyűlési képviselők megyei csoportjának tanácskozása

Az országgyűlési képviselők Csongrád megyei csoportja az őszi ülésszakra készülve tegnap, hétfőn délután Szegeden a népfőnt székében tanácskozott. Takács Imréné, a képviselők megyei csoportjának vezetője köszöntötte a résztvevőket, majd Szabó Jánosné, a megyei tanács elnökhelyettese tájékoztatót adott a falusi lakosság kereskedelmi ellátásának helyzetéről.

Szűkebb pátriánk településszerkezetének sajátossága a magas fokú urbanizáció mellett az egymástól viszonylag távol eső, kis és nagy lélekszámú község, a nagy kiterjedésű, szétszórt tanyavilág. Ez részben kedvező helyzetet teremt a megfelelő kereskedelmi hálózat kialakítására, de a külterületi kisboltok működtetése sokszor gondot jelent. A tanácsstagok és országgyűlési képviselők jelölőülésein e téma nagyon gyakran szerepelt, ezért is

tűzte napirendre megvitatását a képviselőcsoport.

Tavaly a megye községeinek kiskereskedelmi forgalma 4 milliárd 271 millió forint volt, ami 38 százalékkal több az 1980. évinél. Legdinamikusabban a vegyiparicikkek forgalma növekedett, ezt követte a bolti élelmiszereké, a vendéglátásé, valamint a ruházati cikkeké. Az egy lakosra jutó értékesítés az átlaghoz képest jelentősen emelkedett Mórahalmon és környékén, valamint a Szeged városkörnyéki községekben. A többi településcsoportnál a fejlődés nem érte el az átlagot, különösen gyenge Kistelek valamint a Hódmezővásárhelyet, Csongrádot övező falvak forgalma. Örvendetes, hogy az alapellátáshoz tartozó áruk kínálata javult. A tanyai boltok kivételével valamennyi helyen biztosított a tőkehús és a hűkésztmények árusítása. Az élelmiszerek ellátási színvonalának további fejlesztését többek között hátráltatja a kiegyensúlyozatlan szállítási, a nagykereskedelmi vállalatok a kis boltok igénye szerint az egységcsomagokat nem bontják meg, a kenyér csak későn érkezik sok helyre és nem megfelelő az üzletek érdekeltségi rendszere.

E téma napirendi vitájában szót kért Antalffy György, szavá tette Kistelek és környéke kereskedelmi elmaradottságát, az okok iránt érdeklődött, valamint, hogy mi lesz a sorsuk a bezárt üzleteknek. Vári Miklós a kenyérszállítás javítását szorgalmazta, Csókási Zoltánné a diákételek fali helyzetére volt kíváncsi. Tóth László elmondta, a kis településekről sokan a városba mennek ru-

hát venni. Sajnálatos, hogy egyes gyermekruházati cikkek az üzletekből hiányoznak, Szentés környékén néhány nagyközségben a vendéglátás alacsony színvonalú és javasolta, hogy létesítsenek benzinkutat Nagymárcson. Eke Károly elismerte szót a falusi boltosok nehéz életéről és erőfeszítéseiről, kérte, Csanytelek, Tömörkény és Felgyó lehetőséget kapjon, hogy közösen egy tüzetelenet alakítsanak ki, Szabó Sándor hangsúlyozta: a tanácsoknak mindenütt biztosítaniuk kell az alapellátást, sajnos ez az elv sokszor csorbát szenved. Az áruhiány miatt egymásra mutogat a boltos és a gyártó, ezen a helyzeten csak a jobb együttműködéssel lehet változtatni. Mag Pál rámutatott arra, a kereskedelmi vállalatokat érdekelte kell tenni a külterület javuló ellátásáért.

A tegnapi tanácskozáson Gaál Sándor, a Szeged Városi Bíróság elnöke ismertette a házasságról, család- és szülő törvény módosításának szükségességét, ami napirendje lesz az őszi országgyűlésnek. E kérdés során szót kért Mag Pál, Csókási Zoltánné, Bédóné Rózsa Edit, Eke Károly Antalffy György, Szabó Sándor, Tóth László, valamint Bódi György, a megyei pártbizottság osztályvezetője. Az országgyűlési képviselők egyetelműen aláhúzták; kizárólag jogi eszközökkel nem lehet összetartani a családot, a társadalom felelőssége is jelentős, hogy olyan helyzet legyen, ami nem kedvez a válásnak. Természetesen itt nem adminisztratív megközelítésre gondoltak, hanem a házastársak alkalmazkodóképességének erősödésére.

H. M.